Käsitöitä.

№ 2. Liite Kotiin ja Yhteiskuntaan. 1902.

Koti ja Yhteiskunta ynnä liite Käsitöitä maksaa koko vuodelta Suomessa 6 m:kkaa, Venäjällä 2 ruplaa 50 kop., puolelta vuodelta Suomessa 3 m:kkaa 50 p:niä. **Huom.!** Koti ja Yhteiskunta yksin tilataan ainoastaan koko vuodeksi, Suomessa 3 m:kkaa, Venäjällä 1 rupl. 25 kop.

N:o 2. Pukukangasta miehille.
Sitous Niisiin pujotus.

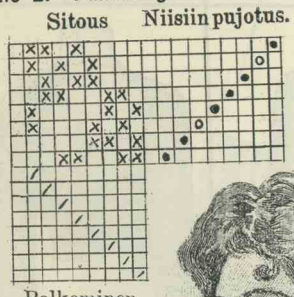

Polkeminen.

N:o 1. Pukukangasta miehille.

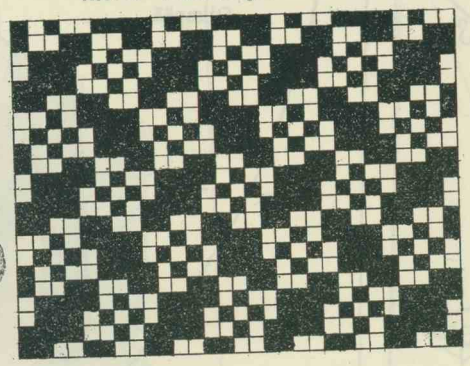

N:o 32. Kutomaoppia.

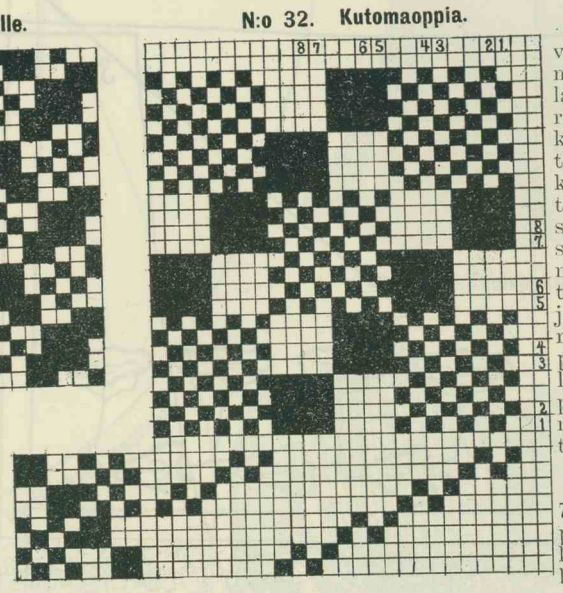

N:o 28. Leninki.

S. W.

H. M.

N:o 33. Kutomaoppia.

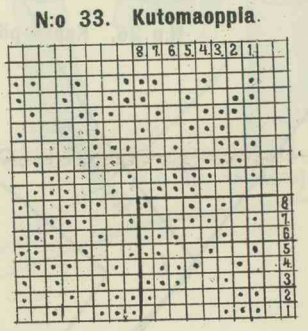

V.

N:o 3. Naisen paita.

N:o 8. Pikkulapsen housut.

N:o 13. Pikkulapsen paitoja.

N:o 10. Pikkulapsen kenkä.

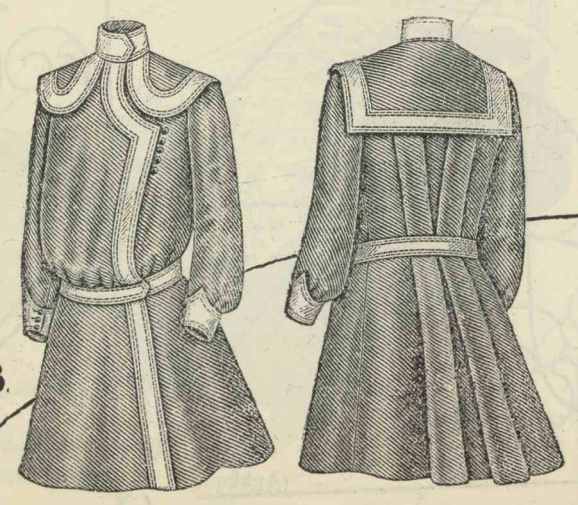

N:o 16. Lapsen puku.

N:o 37. Tytön puku.

Pukukangasta miehille (kuvat 1 ja 2). Loimeksi otetaan tumman ruskeata, kolminkertaista villalankaa ja mustaa ja keltaisenruskeata yhteenkerrattua villalankaa. Loimi luodaan kolme lankaa tumman ruskeata ja yksi lanka kirjavaa, luontia pitkitetään sanotussa järjestyksessä, kunnes on saatu 16 pasmaa leveä loimi. Niisiin pujottaessa pannaan yksi lanka niiteen ja on aina silmällä pidettävä että kirjava lanka tulee pujotetuksi toiselle ja kuudennelle varrelle. Kirjava lanka on pujotus-ohjeessa merkitty pyöryllällä ja ruskeat langat pyöreillä pisteillä. *Kaide:* 12 pasmaa kyynärän alalle, 2 lankaa piihin. *Kude:* tumman ruskeata villalankaa.

Naisen paita (kuvat 3, 4, 5, 6, 7). Tämän mallin mukaan tehdyt paidat ovat erittäin kestäviä ja käytännöllisiä. Eri kappaleet leikataan kuvien 4, 5, 6 ja 7 mukaan; paita on 120 cm pitkä laskettuna olkapäältä, ja 165 cm leveä alareunasta. Kaartokaulus on kaksinkertaisesta kankaasta. Numerot osoittavat miten eri kappaleet yhdistetään.

Pikkulapsen housut (kuvat 8 ja 9). Tätä mallia kiittävät äidit hyväksi. Useimmat tekevät kaulurin kureliesteen muotoon. Housut reunustetaan 2 cm leveillä liesteillä. Kauluri on 4 cm leveä ja 66 cm pitkä. 3 pariin housuja tarvitaan $1\frac{1}{2}$ metriä 90 cm levyistä kangasta.

Pikkulapsen kenkä (kuvat 10, 11, 12) on tehty joko pehmeästä nahasta tahi verasta. Leikataan 2 kappaletta kuvan n:o 11 ja 1 kappale kuvan n:o 12 mukaan. Ne yhdistetään, sisuste, joka on ommeltu erikseen, ja jonka tulee olla ohuesta pehmeästä kankaasta, pistetään kengän sisään, kenkä reunustetaan silkkinauhalla ja 2 cm leveä silkkinauha pujotetaan reikien läpi. Anturan saumoja myöten tulee ommella näkymättömiä pistoja, jotta kenkä tulee vahvaksi.

Pikkulapsen paita (kuvat 13, 14 ja 15). Keskimmäinen näistä kolmesta paidasta leikataan kuvan n:o 14 mukaan yhdestä palasesta. Hiha n:o 15 mukaan samoin. Paita päärmätään alhaalta, varustetaan takaa $1\frac{1}{2}$ cm leveällä liesteellä, ylhäältä kureliesteellä ja pienellä poimutelmalla.

Esiliina (kuvat 18 ja 19 a ja b) on puna- ja valkoraitaisesta puuvillakankaasta, reunustettu tummanpunaisilla kirjavilla korko-ompelunauhoilla.

Musta leninki (kuva 20) on valmistettu merino- tahi kashmirkankaasta, koristettu kapeilla samettinauhoilla. Edestä on liivi poimuteltu ruutuihin. Liivi on n. s. merveilleux-silkistä, samoin vyö.

Kapea pöytäliina (kuva 26 ja 27) on valmistettu valkaisemattomasta palttinasta, koristettu reikäompelulla. Kukat ovat vaaleansinisestä palttinasta, lehdet vaaleanvihreästä palttinasta, samoin varret. Pitsi on Aunuksen pitsejä.

Matilda.

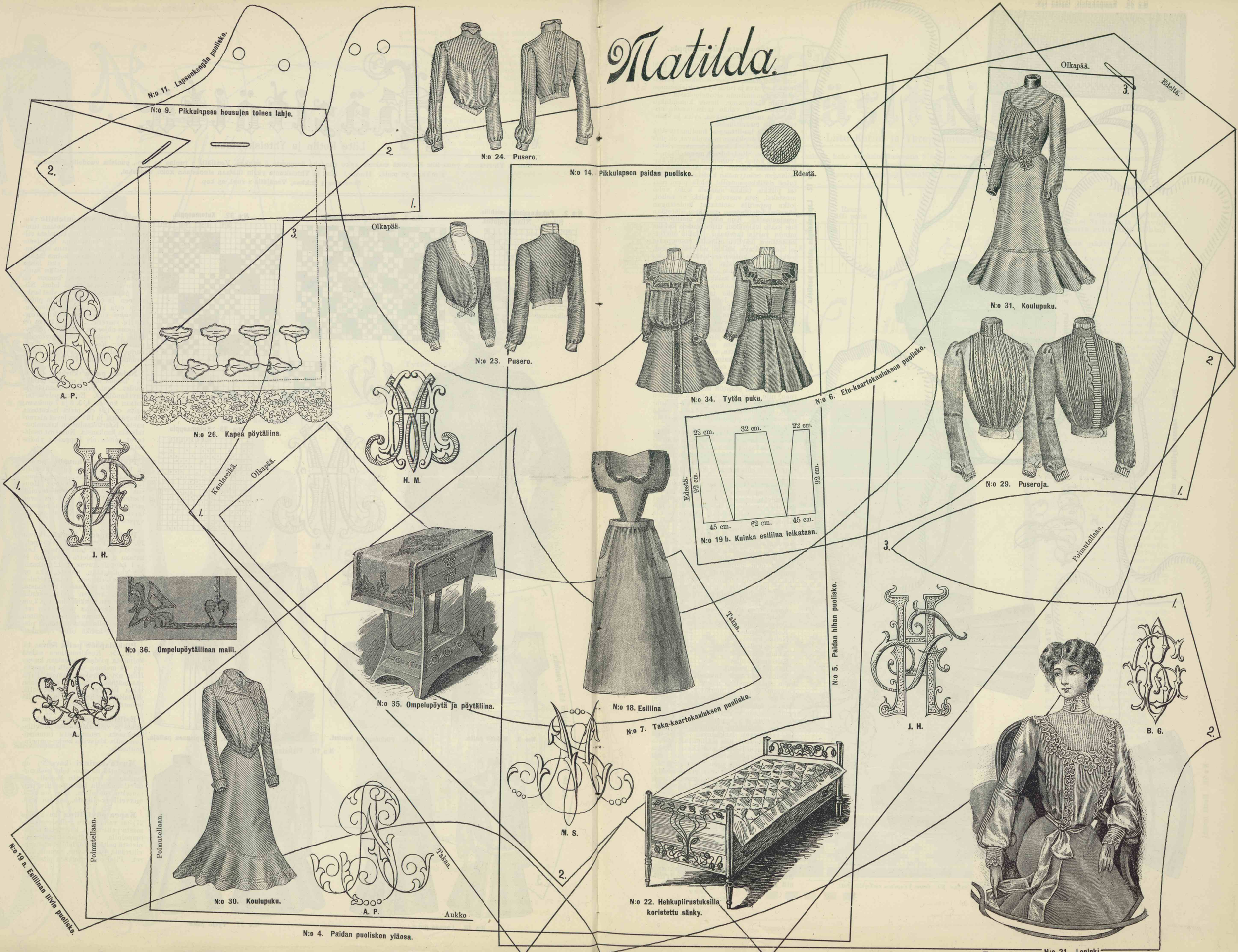

N:o 11. Lapsenkengän puolisko.
N:o 9. Pikkulapsen housujen toinen lahje.
N:o 24. Pusero.
N:o 14. Pikkulapsen paidan puolisko.
Edestä.
Olkapää.
Edeltä.
N:o 31. Koulupuku.
Olkapää.
N:o 23. Pusero.
N:o 34. Tytön puku.
N:o 6. Etu-kaartokauluksen puolisko.
N:o 26. Kapea pöytäliina.
A. P.
H. M.
N:o 29. Puseroja.
22 cm.
32 cm.
22 cm.
92 cm.
92 cm.
45 cm.
62 cm.
45 cm.
Edestä.
N:o 19 b. Kuinka esiliina leikataan.
Kaulareikä.
Olkapää.
J. H.
Poimutellaan.
N:o 36. Ompelupöytäliinan malli.
N:o 35. Ompelupöytä ja pöytäliina.
Takaa.
N:o 18. Esiliina
N:o 5. Paidan hihan puolisko.
N:o 7. Taka-kaartokauluksen puolisko.
J. H.
B. G.
A.
M. S.
N:o 30. Koulupuku.
Poimutellaan.
Poimutellaan.
Takaa.
A. P.
Aukko
N:o 22. Hehkupiirustuksilla koristettu sänky.
N:o 19 a. Esiliinan liivin puolisko.
N:o 4. Paidan puoliskon yläosa.
N:o 21. Leninki.

N:o 25. Kampakotelo, lasten työ.

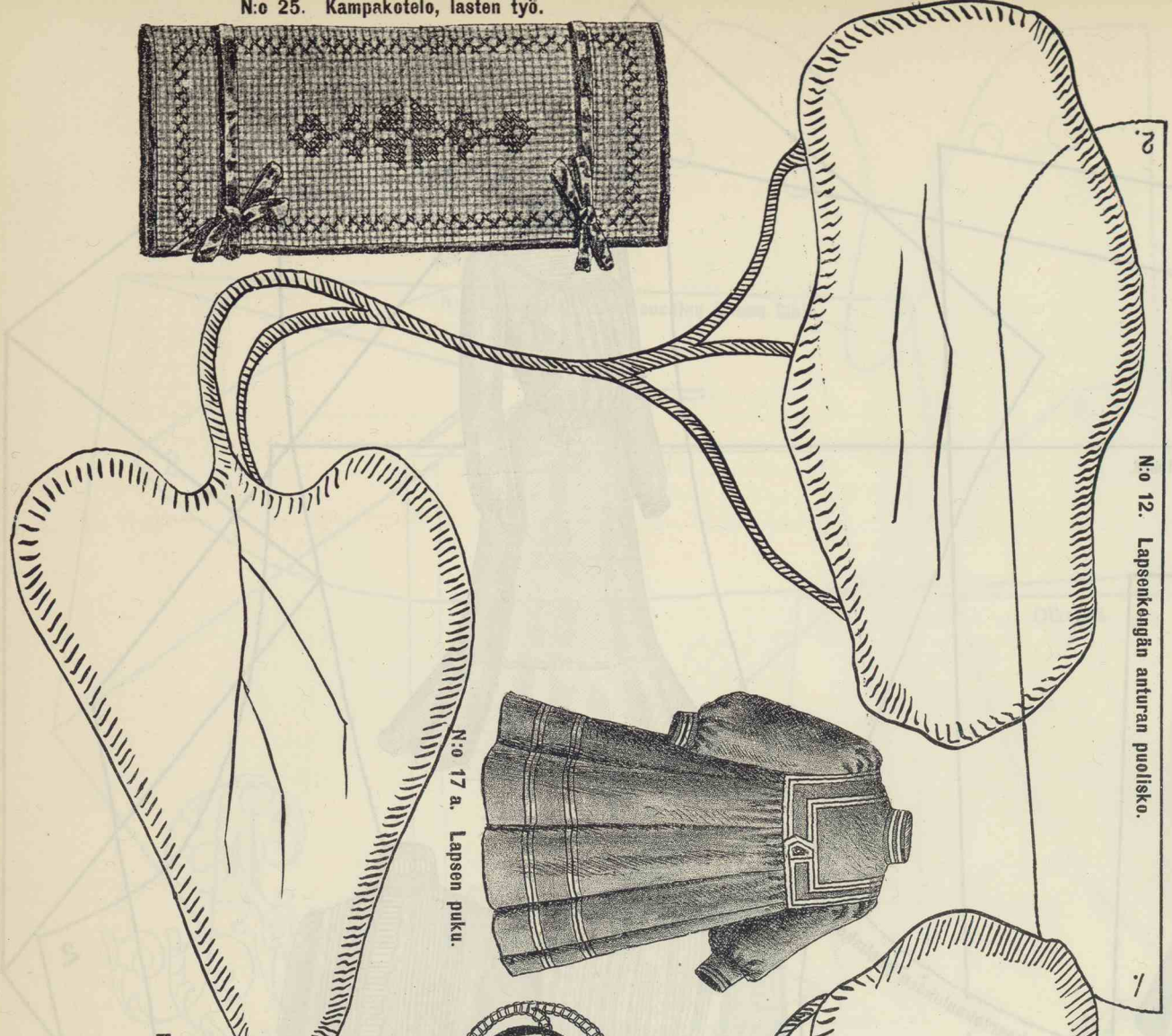

N:o 12. Lapsenkengän anturan puolisko.

N:o 17 a. Lapsen puku.

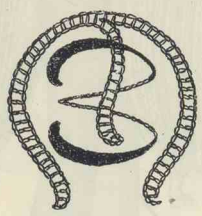

M. E.

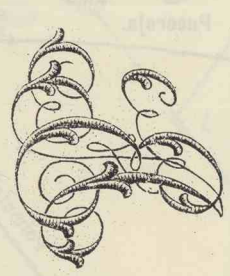

E. A.

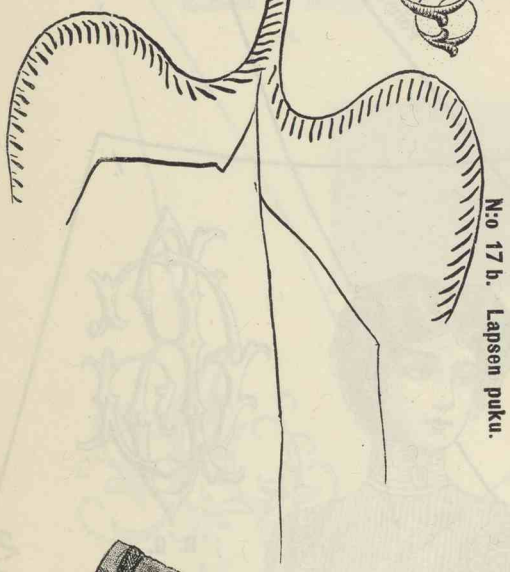

N:o 27. Kapean pöytäliinan malli.

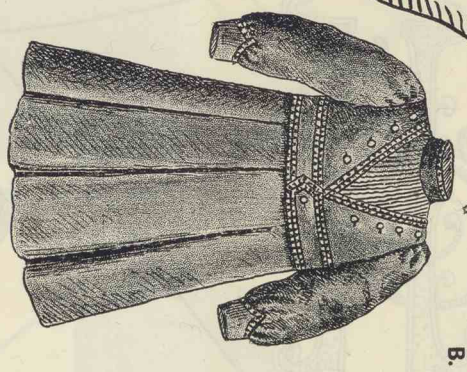

N:o 17 b. Lapsen puku.

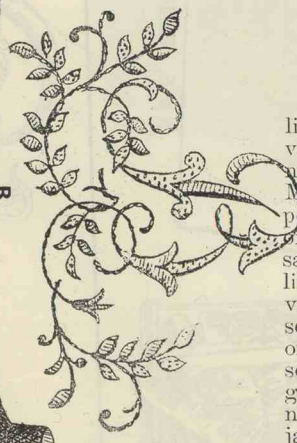

B.

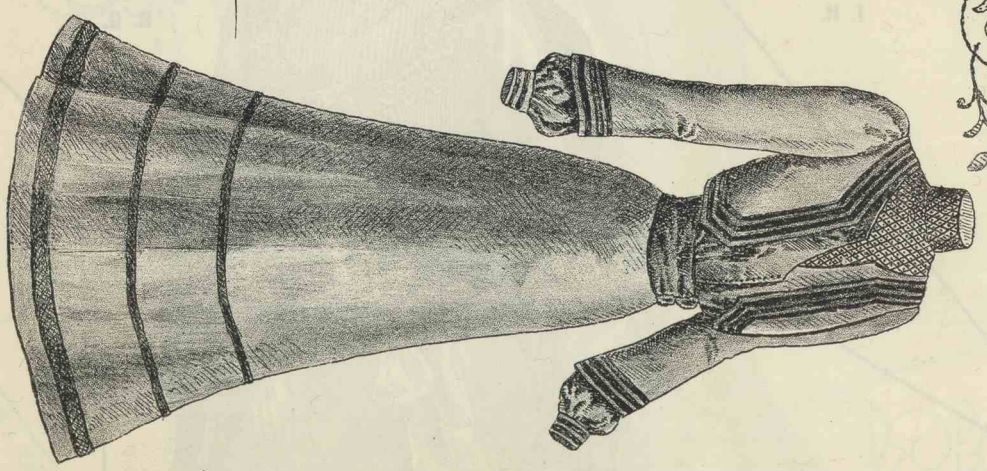

N:o 20. Musta leninki.

Tietopuolista kutomaoppia.

Kirj. *Nanny Odenwall.*

Käsitöitä-lehdessä n:o 12 vuodelta 1900 käsiteltiin toimikas- eli, kuten sitä myöskin nimitetään, *Kööper*-sitouksen perustusta ja syntyä ja tulee nyt tutkiaksemme *johdoksia* mainitusta sitousluokasta. Ennenkuin jatkamme, lienee kumminkin hyödyksi että vähän tarkastamme erilaatuisia niisiinpujotuksia, syitä ja sääntöjä niitä määrättäessä.

Kankaita laadittaessa, huolimatta siitä mihin sitousluokkaan ne kuuluvat, on aina parasta ensiksi tehdä mallipiirustus ristikkopaperille. Sitä tehdessä menetellään siten että, kuten jo ennen on mainittu, kaikissa niissä kohdin, joissa tahdotaan loimilangan esiintymään kudelangan päällä, tulee ristikkopaperille tehdä pieni risti tai pilkku, taikka maalata koko neliö mustaksi, jota vastoin kaikki ne neliöt, jotka paperilla osoittavat kudelangan käyvän loimilangan päällitse, jätetään maalaamatta. Kun näin on mallipiirustus saatu valmiiksi, tulee katsoa kuinka monta vartta tarvitaan. Mallia on tarkastettava, käyden oikealta vasempaan, ja numeroitava kaikki ne loimilangat, jotka sitovat kuteen *eri* tavalla kun joku edellisistä langoista. Jokainen loimilanka, joka risteilee *eri* tavalla, pujotetaan *eri* varrelle ja kaikki ne loimilangat, jotka risteilevät jonkun muun loimilangan kanssa *samalla* tapaa, pujotetaan *samalle* varrelle. Jokainen *eri* tapaan risteilevä loimilanka nimitetään numero-langaksi syystä että ne määräävät tarvittavan varsi-luvun.

Kun on yllä sanotulla tavalla saatu selville varsimäärä, järjestetään niisiin pujotus. Pujotusta määrättäessä on, kuten jo on mainittu, ainoastaan silmällä pidettävä että jokainen eri tapaan risteilevä loimilanka saapi eri vartensa ja kaikki yhteen tapaan risteilevät loimilangat tulevat pujotetuiksi *samalle* varrelle. Jos vaan tätä sääntöä tarkoin noudatetaan, niin voipi vapaasti valita sellaisen pujotusjärjestyksen, joka tuottaa vähimmän hämminkiä ja vaikeuksia, toisin sanoen, asettaa pujotuksen juuri niinkuin itse haluaa.

Polkusia määrättäessä menetellään samaan tapaan kuin varsiakin määrättäessä, tarkastetaan kudelankojen risteilyä, käyden alhaalta ylöspäin ja numeroidaan järjestyksessä kaikki *eri* lailla risteilevät kudelangat. Varsin luonnollista on ettei tarvita useampaa vartta kuin kankaassa löytyy *eri* tapaan risteilevää loimilankaa, koska kaikki samaan tapaan risteilevät loimilangat ovat pujotetut samalle varrelle ja siis nousevat ja laskeutuvat samalla kertaa, eikä myös ole tarpeen useampaa polkusinta, kuin on eritapaan risteilevää kudelankaa.

Mallit n:o 32 ja 33 näyttävät noin numeroituja mallipiirustuksia. Kuten nähdään, on n:o 32:essa numerolangat paikka paikoin, jota vastoin numerolangat n:o 33:essa ovat peräkkäin; kumpainenkin malli vaatii 8 vartta ja 8 polkusta. Jos nyt varsin tarkoin tutkitaan mallia n:o 32, lukuunottaen ainoastaan numerolangat, niin nähdään että langat risteilevät siinä järjestyksessä että

Ensimäinen kude sitoo loimilangat:	2. 4. 7 ja 8.
Toinen kude sitoo:	1. 3. 7. 4.
Kolmas kude:	2. 4. 5. 6.
Neljäs kude:	1. 3 5. 6.
Viides kude:	3. 4. 6. 8.
Kuudes kude:	3. 4. 5. 7.
Seitsemäs kude:	1. 2. 6. 8.
Kahdeksas kude:	1. 2. 5. 7.

Tulos tästä tarkastuksesta on täydellinen sitous malliin n:o 32 ja on mallin vasemmalla puolen merkitty, samoin on niisiinpujotus mallin alapuolelle asetettu. Mallissa n:o 33, jossa numerolangat ovat peräkkäin niin kuteelle kuin loimellekin, on pujotus myös peräkkäin ja sitous samoin, rinnakkain sisältävä koko malliin tarvittavan lankasarjan. Sitous on viivalla erotettu itse mallipiirustuksesta sen oikeanpuoliseen alanurkkaan. Tässä on ehkä tarpeellista huomauttaa ettei sekoteta käsitettä numero- ja sarjalangoista. Numerolangat ovat, kuten sanottu, ne jotka määräävät tarvittavan varsi- ja polkusluvun, sarjalangoiksi kutsutaan niitä lankoja, jotka tarvitaan saadakseen täydellinen malli-osa, jonka aina uudestaan kertomalla koko kangas syntyy.

Ompelupöytäliina (kuvat 35 ja 36) on harmaasta verasta. Malli leikataan tummanresedavärisestä verasta, keskikuviot tummankirsikkavärisestä verasta. Käytetään applikationi ompelua (napinreikäpistoja).

Tämän numeron mukana jaetaan Suomen Käsityön Ystävien värillisiä kuosilehtiä V.

Helsinki, Suomal. Kirj. Seuran kirjapainon osakeyhtiö, 1902.

KOTI JA YHTEISKUNTA
YNNÄ
KÄSITÖITÄ.

N:o 2

1902.